

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-513

10.06.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – varsling – gebyr betryggende sendt - avregistrering – disp.

Klager ble ilagt gebyr for manglende forsikring i perioden 4.3.21-27.7.21. Klager leverte inn salgs melding vedrørende kjøp den 4.3.21 og kjøretøyet ble avregistrert 28.7.21. Klager ble ilagt gebyr for perioden mellom eierskifte og avregistrering. Klager påklaget gebyret og anførte at han ikke hadde mottatt gebyrileggelsene fordi han ikke lenger bodde i Norge, men var folkeregistrert i Litauen, videre at han ikke visste at bilen hadde skilter og at den ikke hadde vært i bruk. Trafikkforsikringsforeningen anførte på sin side at gebyret var korrekt ilagt, og at gebyret var sendt til klagers folkeregistrerte adresse uten at det var kommet i retur, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og fant ikke grunn til å gi dispensasjon. Etter nemndas syn lå det innenfor klagers kontroll å sikre seg at post ble ettersendt og å kontrollere SMS og oppringninger på sin norske mobiltelefon.

Saksfremstilling

Saken gjelder illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn for kjøretøy med registreringsnummer (...).

Salgs melding vedrørende klagers kjøp av kjøretøyet ble levert til Statens vegvesen 4.3.21.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager den 8.3.21 et gebyr for uforsikret motorvogn. Kjøretøyet var uforsikret fra vedtaksdatoen og frem til det ble avregistrert 28.7.21.

I klagen av 26.7.21 skrev klager bl.a.:

Hei, jeg kjøpte en bil (...), men jeg visste ikke at bilen er med skilt, bilen før jeg kjøpte var lagret lenge siden på bilverksted i parkeringsplass, jeg bor i Litauen nå, og p.g.a korona situasjon kan ikke tilbake i Norge. Den bilen var ikke aldri brukt av meg og alltid var parkert på den samme plass på (...). Jeg hadde sjokk når jeg fant ut at jeg må betale nå ca 35000 fordi at bil var uforsikret. Jeg ikke bruker den bilen og ingen brukte den før, den bilen bare står på plass, og venter når vi kan tilbake i Norge igjen.

Jeg kan sende bekreftelse fra den bilverksted, at bil var ikke brukt, er det er noen sjanse at jeg kan bli fritatt fra den betaling, jeg kan sende, kanskje noen papiren hvis dere trenger det?

Trafikkforsikringsforeningen fant på bakgrunn av klagen ikke grunnlag for å omgjøre gebyrileggelsen, og oversendte derfor klagen til Finansklagenemnda for overprøving 19.10.21.

Klager har anført at han bør fritas for gebyrplikt. Han visste ikke at bilen hadde skilter. Kjøretøyet har ikke vært i bruk, og har hele tiden stått lagret på parkeringsplassen til et bilverksted. Klager bor i Litauen nå, og på grunn av koronasituasjonen, kan han ikke vende tilbake til Norge.

Klager har ikke vært i Norge i gebyrperioden og var registrert i folkeregister i Litauen. Eier av huset i Norge kan bekrefte at det var andre som bodde i det aktuelle huset i gebyrperioden og at klager ikke har mottatt brevene med gebyrileggelse fra Trafikkforsikringsforeningen.

Trafikkforsikringsforeningen har fastholdt gebyrileggelsen, og har i hovedsak anført at klager plikter å betale gebyr fra eierskiftet 4.3.21 og frem til kjøretøyet ble avregistrert 28.7.21. At kjøretøyet ikke var i bruk, fritar ikke klager fra forsikringsplikten. Det er ikke dokumentert at kjøretøyet ble kjøpt uten skilt. Uansett ligger det innenfor ny eiers kontroll å undersøke det ervervede kjøretøyet. Når man foretar et kjøp av et kjøretøy uten skilt vil det være naturlig at man undersøker registreringsforholdene, og undersøker med selger om skilter har blitt innlevert. Bruddet på plikten til å tegne forsikring kan derfor ikke anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet for Finansklagenemnda kom til at det var varslet korrekt, og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret:

Vilkårene for å ilagge gebyr

(...)

Som påpekt av nemnda er grunnen til at forsikringsplikten er knyttet til registreringsplikten at registreringen skjer etter vedtak truffet av offentlig myndighet, Statens vegvesen, og legges inn i Motorvognregisteret som er et landsdekkende register, tilgjengelig for alle. Innføringen i registeret medfører notoritet om eierforholdet til det enkelte kjøretøy, mens det er umulig for det offentlige å vite om et kjøretøy er i bruk eller ikke. Det er derfor kun avregistrering, gjennom innlevering av kjøretøyets skilter eller etter administrativ beslutning om avskilting, som kan føre til at forsikringsplikten for et registrert kjøretøy opphører.

Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilagge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften) §§ 4 og 5.

(...)

Vedtaksdatoen er den dagen eierskiftet føres inn i Motorvognregisteret, jf. avgjørelse 2019-2017. Ved bruk av elektronisk salgsmelding vil vedtaksdato som regel være den datoen kjøperen godkjenner salgsmeldingen.

Det følger ellers av avgjørelse 2018-824 at innlevering av skilter til rette myndighet likestilles med tegning av ny forsikring etter gebyrforskriften § 4. Det vil si at man ikke kan ilegges gebyr hvis man leverer skiltene innen utløpet av tredøgnsfristen.

Det fremgår av TFFAuto at vedtaksdatoen for eierskiftet til deg var 4.3.21. Du pliktet dermed å forsikre kjøretøyet fra samme dato, selv om det ikke var kjørbart eller i bruk. For å unngå gebyr måtte du altså tegne forsikring eller levere inn skiltene senest 5.3.21. Skiltene ble levert inn først 28.7.21. Vilkårene for å ilagge deg gebyr i perioden fra og med 4.3.21 til og med 27.7.21 er dermed oppfylt.

Krav til underretning om gebyrileggelsen

I din klage av 26.7.21 skriver du blant annet at du bor i Litauen, og at du vil sende bekreftelse på at du var registrert i Litauen fra 19.1.21. Vi har ikke mottatt noen slik bekreftelse, men har på bakgrunn av sakens opplysninger for øvrig foretatt en vurdering av kravet til underretning.

Det følger av gebyrforskriften § 7 at "Trafikkforsikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyret så snart som mulig", og at "[u]nderretningen skjer ved utsendelsen av kravet". Nemnda har i avgjørelse 2019-85 lagt til grunn at det ikke er et krav at den gebyrpliktige har fått kunnskap om (det vil si er blitt kjent med) gebyrkravet. Det er altså tilstrekkelig at kravet er betryggende sendt. Det følger videre av avgjørelse 2021-684 at:

Brev som sendes til folkeregistret adresse, må som utgangspunkt anses betryggende avsendt. Kommer slike brev likevel i retur, må Trafikkforsikringsforeningen utvise og kunne dokumentere aktivitet med tanke på å nå frem til gebyrmottakeren på annen måte.

Trafikkforsikringsforeningen har lagt frem kopi av totalt 11 gebyrkrav (sendt 8.3.21, 22.3.21, 5.4.21, 20.4.21, 4.5.21, 18.5.21, 1.6.21, 15.6.21, 29.6.21, 13.7.21 og 27.7.21), og opplyst at ingen av disse er kommet i retur. Samtlige er adressert til XX. Det vil si din folkeregistrerte bostedsadresse frem til 22.10.21, da denne ble endret ifølge fremlagt kopi fra Folkeregisteret.

Vi må etter dette legge til grunn at du er blitt underrettet om gebyrileggelsen i henhold til gebyrforskriften § 7.

Vilkårene for dispensasjon (bortfall/reduksjon av gebyrkravet)

Gebyret må betales med mindre det foreligger forhold som kan gi grunnlag for dispensasjon etter reglene i bilansvarslova § 17a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Bestemmelsene åpner for at gebyret kan ettergis helt eller delvis. En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at du er ansvarlig for alle forhold innenfor din kontrollsfære; det vil si alle omstendigheter som du kan påvirke. Det er forutsatt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger blant annet av avgjørelse 2020-189.

Nemnda har i flere saker, herunder avgjørelse 2019-815, påpekt at kjøp av kjøretøy vanligvis ikke skjer som følge av ren impuls, slik at man har en viss mulighet til å foreta undersøkelser på forhånd og innrette seg etter regelverket om forsikrings- og gebyrplikt. Det forventes dermed at den som kjøper et kjøretøy har satt seg inn i gjeldende regelverk. Det forventes også at kjøper gjør undersøkelser knyttet til registreringsforholdene, dersom det er grunn til dette, jf. avgjørelse 2018-932.

Avgjørelse 2018-932 gjaldt et kjøretøy som ble kjøpt uten skilter. Nemnda la til grunn at:

Eierskiftemelding ble sendt inn i forbindelse med kjøpet 1.8.17, og klager må da ha vært klar over at kjøretøyet var registrert og pliktet fra dette tidspunkt å tegne forsikring selv om han ikke hadde skilter og således ikke kunne bruke kjøretøyet.

Nemnda uttalte videre at:

Han (klager) har forklart at kjøretøyet ble kjøpt uten skilter, at det var et "skruobjekt", og at selger opplyste at kjøretøyet var avregistrert, altså at forsikringsplikten var falt bort. Klager har imidlertid ikke opplyst noe om hvilke undersøkelser han foretok på det tidspunkt han kjøpte mopeden. En enkel henvendelse til vegvesenet ville umiddelbart ha avklart at selgers opplysninger ikke stemte, og en slik henvendelse pliktet klager å foreta.

Ifølge klagen visste du ikke "at bilen er med skilt". Dersom kjøretøyet hadde skilt, kan vi ikke se at du hadde grunn til å tro at kjøretøyet var avregistrert. Du hadde derimot all grunn til å undersøke registreringsforholdene før du slo deg til ro med at det ikke var forsikringspliktig.

Det er ikke kommet frem opplysninger som tilsier at du foretok noen form for undersøkelse av registreringsforholdene, verken ved henvendelse til selger eller vegvesenet. Salgsmeldingen ga også en klar indikasjon på at kjøretøyet var registrert. Du bærer selv risikoen for at du i stedet for å avklare registreringsforholdene antok at kjøretøyet var avregistrert. Du kunne gjennom forholdsvis enkle undersøkelser brakt forholdet på det rene, og dermed unngått gebyr ved å forsikre eller avskilte kjøretøyet innenfor tredøgnfristen.

Det fremkommer ikke av sakens dokumenter på hvilket tidspunkt du ble kjent med gebyrileggelsen. Vi merker oss din opplysning om at du bor i Litauen og som følge situasjonen med korona ikke har kunnet dra tilbake til Norge, og vi antar at dette var bakgrunnen for at det tok tid før du forstod at kjøretøyet var registrert.

Vi legger til grunn at det var opp til deg å holde din adresseinformasjon oppdatert, både hos Folkeregistret og Posten, og at du selv må bære konsekvensene av at dette ikke ble gjort. Det er heller ikke kommet frem opplysninger som tilsier at du traff tiltak for å sikre at brevpost sendt til din folkeregistrerte adresse Norge ble videresendt til deg i Litauen. Vi viser til at Posten tilbyr tjenester for ettersending av brev både innenlands og utenlands. Vi antar at du, dersom du hadde sørget for å holde din adresseinformasjon oppdatert, eller benyttet deg av Postens ettersendingstjeneste, ville ha blitt oppmerksom på at det påløp gebyr på et tidlig tidspunkt, og dermed kunne redusert kravet betydelig. Enten ved å forsikre kjøretøyet, eller sørge for avregistrering ved hjelp av andre. Ut fra omstendighetene antar vi at du fått hjelp av A. til å avregistrere kjøretøyet. Vi antar videre at verkstedet også kunne hjulpet deg med avregistrering på et tidligere tidspunkt dersom du hadde bedt om dette.

Vi legger dermed til grunn at det lå innenfor din kontroll å skaffe deg kunnskap om registreringsforholdene og i forlengelse av dette enten forsikre eller avregistrer kjøretøyet slik at du unngikk gebyr. Det er da ikke grunnlag for dispensasjon.

Når det gjelder det forhold at kjøretøyet det gjelder har stått parkert og ikke vært i bruk, er dette som nevnt innledningsvis uten betydning for plikten til å holde kjøretøyet forsikret. Vi kan dermed ikke dispensere fra gebyrplikten fordi kjøretøyet ikke har vært i bruk og ikke utgjort noen trafikkrisiko.

(...)

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda slutter seg til sekretariatets begrunnelse slik som den er gjengitt ovenfor, når det gjelder spørsmålet om vilkårene for ileggelse av gebyr. Det sentrale er at kjøretøyet var registrert, noe klager var kjent med da han godkjente kjøpet elektronisk, og at han da straks pliktet å forsikre kjøretøyet.

Forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn (gebyrforskriften) § 6 første ledd lyder slik:

"Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen. I andre tilfeller skal varselet skje samtidig med utskriving av gebyr."

Opplysninger om mobiltelefonnummer og e-postadresse gis av forsikringstaker i forbindelse med tegning av forsikring. Når en kjøper av et kjøretøy ikke tegner forsikring ved kjøpet, vil det derfor heller ikke fremkomme opplysninger som gir mulighet for elektronisk varslings.

Trafikksforsikringsforeningen sendte i stedet den 8.3.21 brev til klager på hans folkeregistrerte adresse. Kopi av gebyrvarslene er fremlagt, og varslingsplikten er derfor etter nemndas syn i utgangspunktet oppfylt, idet nemnda også på dette punkt viser til sekretariatets vurdering som nemnda er enig i.

Det ble i alt sendt 11 gebyrkrav, alle til samme adresse. Ingen av kravene kom i retur. Gebyrperiodens lengde og antall postforsendelser reiser spørsmål om Trafikksforsikringsforeningen burde forsøkt andre måter å henvende seg til klager på for å sikre seg at varslene var kommet frem. Bakgrunnen for at dette spørsmålet reises er at Finansdepartementet i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter avgifter og toll 2018 i kapittel 15.8.4 om "Gebyret anses ikke som straff" skrev følgende:

"Departementet anser det ikke om hensiktsmessig å angi et øvre tak for et samlet gebyr, eller angi et maksimalt tidsrom for når gebyr kan pålegges. En slik bestemmelse vil kunne motvirke formålet med gebyret, som er å motivere eiere til å holde motorvognen trafikksforsikret, og nye eiere til selv å tegne forsikring. Departementet legger imidlertid til grunn at Trafikksforsikringsforeningen aktivt følger opp unnlater av å betale gebyr, slik at gebyret ikke påløper over lang tid, og utgjør et uforholdsmessig høyt beløp."

Nemnda har bedt Trafikksforsikringsforeningen redegjøre for hva som i dette tilfellet ble gjort for å oppnå kontakt med klager ut over å oversende 11 gebyrkrav til klagers registrerte bopel.

Trafikksforsikringsforeningen har i e-post 24.5.22 opplyst at det ble sendt digitalt inkassovarsel til klager 23.3.21, og at man i mai/juni forsøkte å oppnå kontakt med klager på telefon. Telefonnummeret til klager ble opplyst å være ugyldig. Det er fremlagt kopi av en logg som viser at en henvendelse 31.5.21 ble slettet på grunn av manglende/ugyldig SMS-nummer. Trafikksforsikringsforeningen var i telefonisk kontakt med klager 26.7.21, dagen før kjøretøyet ble avregistrert.

Nemnda tar ved sin vurdering av aktivitetsplikten utgangspunkt i at klager unnlot å forsikre kjøretøyet ved kjøpet, og at han ikke meldte utflytting eller adresseendring til Folkeregisteret slik

han pliktet. Han har også opplyst at han under oppholdet i sitt hjemland ikke brukte sin norske mobiltelefon, og at han derfor ikke så "fakturas i vipps." Klager har med andre ord selv gjort seg utilgjengelig for post og telefonisk kontakt over et lengre tidsrom, og disse forhold er etter nemndas oppfatning hovedårsaken til at han etter det han selv opplyser ikke ble klar over at han var ilagt gebyr før det var gått lang tid.

Nemnda er etter en helhetsvurdering av opplysningene kommet til at Trafikksforsikringsforeningen har oppfylt sin aktivitetsplikt, og at klager derfor i utgangspunktet plikter å betale gebyr for hele gebyrperioden.

Når det gjelder spørsmålet om dispensasjon, slutter nemnda seg til sekretariatets vurdering både når det gjelder redegjørelsen for rettsreglene og vurderingen av de faktiske forhold som er påberopt av klager i saken.

I en e-post 14.3.22 til sekretariatet opplyste klager at han ved flytting til sitt hjemland var i kontakt med Folkeregisteret som ville slette ham fra registeret. Dette skal han ha påklaget fordi han ville komme tilbake til Norge etter at koronarestriksjonene var opphevet. Han hevdet også at han kunne dokumentere sitt opphold til hjemlandet, og at huseieren som han hadde leid bolig av, kunne bekrefte at han ikke hadde bodd der i gebyrperioden. Noen dokumentasjon er ikke fremlagt til tross for at han fikk skriftlig anmodning og frist for å sende inn bekreftelsene.

Nemnda mener at opplysningene uansett ikke røkker ved sekretariatets vurdering og konklusjon, idet det selvsagt lå innenfor hans kontroll å sikre seg at post ble ettersendt og å kontrollere SMS og oppringninger på sin norske mobiltelefon.

Trafikksforsikringsforeningen gis etter dette medhold, og klager plikter da å betale hele det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).